

РОЗВИТОК МЕРЕЖЕВИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Расулова А.М., гр. Ф3-19м

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.Г. Лисак**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

У сучасних умовах глобалізації бізнесу та посилення міжнародної конкуренції велика увага з боку вітчизняних і зарубіжних вчених стала приділятися дослідженню мережевої організації економічної діяльності.

Реалії сучасного бізнесу є такими, що мережевий принцип організації став одним із символів загальносвітових революційних змін в управлінні конкурентоспроможними компаніями. Його суть полягає в заміні багаторівневих ієрархій кластерами фірм або спеціалізованих бізнес-одиниць, які координуються ринковими механізмами замість адміністративних.

Більшість вчених-економістів під мережевим підприємством розуміють сукупність підприємств і організацій, що зберігають статус окремих господарюючих суб'єктів, але об'єднаних цілями, функціями, обов'язками при наявності єдиного координаційного центру.

Мережева структура як організаційна форма управління компанією – це новий етап в еволюції організаційних структур управління фірмою.

До головних особливостей мережевої організаційної структури управління фірмою можна віднести те, що місцем її виникнення є ринки, які глобально змінюються, де компанії повинні постійно займатися розробкою товарів і послуг, а також той факт, що сенс механізму її дії полягає в агрегуванні фірмою-брокером тимчасових структур, які передбачають обмін інформацією між учасниками в якості основи координації та довіри.

Загальною відмінністю мережевих структур є те, що вони передбачають не зосередження в рамках однієї фірми всіх активів, необхідних для створення продукту, а використання колективних активів декількох фірм, розташованих на різних стадіях вартісного ланцюжка. Крім того, мережі покладаються більше на ринкові механізми, ніж на адміністративні процеси в управлінні потоками ресурсів. При цьому різні учасники мереж визнають свою взаємозалежність і прагнуть обмінюватися інформацією, кооперуватися і робити свої продукти унікальними. Нові мережеві структури бізнесу характеризуються активною поведінкою з метою

поліпшення кінцевого продукту або послуги, а не просто виконання контрактних зобов'язань.

Американські вчені Раймонд Майлс і Чарльз Сноу запропонували класифікацію мережевих форм організації бізнесу, у відповідності з якою виділяються три її базові різновиди: внутрішня, стабільна і динамічна форми.

Метою внутрішньої мережі є одержання конкурентної переваги шляхом спільного використання підрозділами рідкісних ресурсів і послідовного розвитку і обміну управлінськими і технологічними ноу-хау.

У стабільній мережі активи належать кільком фірмам, що спеціалізуються на конкретних видах діяльності. Вона зазвичай передбачає часткове замовлення товарів і послуг на стороні і є способом створення гнучкості вартісного ланцюжка. До переваг стабільної мережі відносяться: надійність поставок і тісна кооперація в виробничих графіках. Разом з тим недоліками даної форми є взаємозалежність і деяка втрата гнучкості.

Динамічні мережі набули більшого поширення в тих сферах, які значною мірою схильні до постійно змінюваних тенденцій моди.

Тут головна фірма мережі (брокер) ідентифікує і збирає воедино необхідні активи, що належать іншим компаніям. Зазвичай головна фірма володіє лише стрижневим для бізнесу навиком. Динамічні мережі дають переваги одночасно в спеціалізації і гнучкості, особливо при необхідності організації з мінімальними витратами і мінімальними втратами операційного часу багатьох незалежних фірм для одноразового або короткострокового спільного інвестиційного проекту. Мета головної фірми динамічної мережі – окупувати досить широкий сегмент вартісного ланцюжка для утримання позицій на основі своєї унікальної компетенції.

Таким чином, можна стверджувати, що внутрішні і стабільні мережі найбільш прийнятні в зрілих галузях, де потрібні значні капітальні інвестиції. Разом з тим, перші більше підходять в ситуаціях, коли фірмам важко знайти нових постачальників, і дуже важлива гнучкість її самодостатніх відділень. Динамічні мережі, навпаки, адекватні в низькотехнологічних галузях з короткими циклами розробки продуктів і в високотехнологічних галузях, що розвиваються. В даний час зростає роль мережевих підприємств як носіїв реальних можливостей для активного залучення ефективної реалізації інвестицій в процесі господарської діяльності.